

Länsstyrelsen
Gävleborg

YTTRANDE

2020-07-15

1 (9)

Dnr 4573-2020
ST 160, 1605

Enheten för samhällsutveckling
Emma Eriksson
010-2251270
emma.w.eriksson@lansstyrelsen.se

Söderhamns kommun

Begäran om yttrande över utställt tillägg till översiktsplan för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS), i Söderhamns kommun

Er beteckning: KS/2014/0308

Redogörelse för ärendet

Söderhamns kommun har lämnat in förslag gällande tillägg till översiktsplan (TÖP) för granskning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (PBL).

Granskningen pågår under perioden 1 juni – 31 juli 2020.

Länsstyrelsen yttrade sig över granskning nummer 1 (tillhörande kommuntäckande ÖP), dnr 7555-19, den 17 december 2019.

Målet med kommunens LIS-områden är att öka kommunens attraktionskraft och främja landsbygden genom att möjliggöra för nya näringsverksamheter, boendemiljöer och turism- och friluftsanläggningar i attraktiva strandnära lägen.

Enligt 3 kapitlet 16 § plan- och bygglagen ska länsstyrelsen under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Detta granskningsyttrande utgör statens samordnade syn på förslaget.

Av yttrandet ska det framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Dessa fem punkter är statens särskilda ansvarsområden. Detta granskningsyttrande ska ingå som en del i det kommande tillägget till översiktsplanen och vad som ska beaktas i fortsatt planering framgår av kommentarerna nedan.

Söderhamns kommun har innan denna remissrunda haft LIS-områdena som ett eget kapitel i den kommuntäckande översiktsplanen. Kommunen har efter ÖP:s utställning beslutat att bryta loss LIS-områdena och förlägga dessa i ett separat tillägg till ÖP:n. Det är nu av stor vikt att detta tillägg läses parallellt med kommunens ÖP. I rubricerat ärende behöver flertalet delar beaktas från ÖP, för att TÖP:en ska få den kompatibilitet som krävs.

I detta remissvar yttrar sig Länsstyrelsen över de föreslagna LIS-områdena. Kommunen behöver fortsättningsvis beakta det som redan har anförts från Länsstyrelsen i tidigare yttranden, 7719-17 samt 7555-19.

Kommunen har överlag tillmötesgått Länsstyrelsens synpunkter i tidigare granskningsyttrande dnr 7555-19, samt vid ett möte mellan Länsstyrelsen och kommunen, den 26 mars 2020, på ett bra sätt.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Här anges generella synpunkter som är riktade mot samtliga områden som kommunen har pekat ut för LIS. Mer detaljerade synpunkter för respektive område finns i tabellen nedan.

Det framgår i TÖP:en följande kriterier som kommunen har angett för att ett område ska vara lämpligt att använda som LIS:

1. Stimulera lokal och regional utveckling.
2. Stärka utpekade kommundelscentrum Trönö, Bergvik, Ljusne och Holmsveden.
3. Exploatering utan att strandskyddets syften åsidosätts.
4. Åtgärder som kan antas ge positiva sysselsättningseffekter.
5. Åtgärder som kan bidra till att stärka serviceunderlaget.
6. Områden bör ha eller vara möjligt att i framtiden trafikera med kollektivtrafik (buss eller tåg).
7. Säkra en långsiktigt god allemansrättslig tillgång till strandområden.
8. Området bör vara mindre än 400 meter från befintlig infrastruktur.
9. Möjlighet till vatten och avlopp i området.
10. Stärka befintlig service i närheten.

Det är positivt att kommunen är tydlig med vilka kriterier som avses för de utpekade LIS-områdena. Det är även av stor vikt att kommunen tydligt anger i handlingarna ett resonemang avseende fri passage gentemot strandlinjen. Att

säkra upp allmänhetens tillgång till stranden och vattnet är en avgörande faktor i att arbeta med LIS-områden på ett effektivt sätt.

Vatten och avlopp

Kommunen har generellt behandlat VA-frågorna på ett bra sätt. Det kan dock med fördel tydliggöras under respektive utpekade LIS-område vilken typ av VA-lösning som avses inom området.

Klimatförändringar

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen innebär byggnation och anläggningar i områden där det kan finnas risk för såväl ras, skred som stranderosion.

Kommunen rekommenderas att komplettera handlingarna med ställningstaganden, liknande de som finns i den kommuntäckande ÖP:n, avseende risker rörande översvämning, ras, skred och erosion inom LIS-områdena. I granskningshandlingen för ny ÖP finns det geologiska kartsammanställningar och rekommendationer som bör nyttjas även i denna TÖP.

Synpunkter på respektive områdesförslag

I nedan tabell visar Länsstyrelsen vilka områden där Länsstyrelsen gör samma bedömning som kommunen avseende utbyggnad av LIS, men även de områden där Länsstyrelsen gör en annan bedömning.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas vid dispens och upphävande av strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Nr	LIS-område	Synpunkt
1	Bergvik	Berör Riksintresse Friluftsliv - Ljusnans dalgång samt Riksintresse Rörligt friluftsliv - Ljusnan mellan Färila och Bergvik. Sluter an till befintlig bebyggelse. Länsstyrelsen anser att utbyggnad av bostäderna ska placeras söder om Lappstadsvägen i anslutning till befintliga hus. Strandområdet blir då fortsatt tillgängligt för allmänheten. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.

2	Enskär	<p>Utökad strandskydd på 300 meter samt marin värdetrakt. Området bedöms bidra till friluftslivets värden. Kommunen pekar ut området för mindre verksamhet inriktad mot turism, i form av <u>en</u> uthyringsstuga i anslutning till befintliga stugor.</p> <p>Att förlägga ett LIS-område på den aktuella ön bidrar inte till att öka utvecklingen av landsbygden. Nyttan med ett LIS-område blir därför mycket liten och kommunen bör utreda eventuell utbyggnad av området – med maximalt en stuga - i form av strandskyddsdispens, istället för det särskilda skälet LIS.</p> <p>Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.</p>
3	Granön/ Trollharen	<p>Området ligger inom Riksintresse Naturvård-<i>Axmarkusten</i>. Generellt strandskydd om 100 meter. Ligger ett stenkast från Axmar naturreservat samt inom marin värdetrakt utpekad som lekområde för sik. Syftet med området är en inriktning inom turism och näringsverksamhet och kommunen avser att bygga <u>en</u> allmän brygga. En utveckling av bryggan vid Trollharen anses inte vara ett så stort hot mot reservatet och Länsstyrelsen betraktar detta som en rimlig utveckling av verksamheten.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
4	Gulludden	<p>Generellt strandskydd 100 meter råder. Berör inget Riksintresse eller utpekade naturvärden som Länsstyrelsen känner till, på land. Dock finns det höga naturvärden i Norrfjärden, vilka behöver skyddas och inte negativt påverkas. Området som är utpekad sluter an till befintlig bebyggelse och exploateringen sker västerut från strandområdet i form av förtätning av permanentboende vilket får anses positivt. Det är dock av stor vikt att nya bryggor eller anläggningar vid vattnet inte tillkommer. Dessutom är det positivt att kommunen avser att detaljplanelägga området. I kommande arbeten behöver exempelvis hårdgjorda ytor minimeras för att inte naturvärdena i Norrfjärden ska komma att negativt påverkas.</p>

		Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
5	Holmsveden	
5 a		Ligger i södra änden av Härnebosjön söder om väg 588. Generellt strandskydd 100 meter råder. Avser permanent- och fritidsboende. Det finns en risk att sjön belastas av utbyggnad i form av enskilda avloppslösningar. Länsstyrelsen anser att avloppsfrågan ska lösas för att sjön inte ska belastas ytterligare. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
5 b	Tidigare område 5c.	Ligger relativt centralt i anslutning till järnvägen, kommunen avser att bygga permanentbostäder. Länsstyrelsen anser att det blir en naturlig förtätning av centrala delarna med nära till väg och järnväg. Vid planerad exploatering inom detta område ska en tidig dialog skapas med Trafikverket samt Länsstyrelsen för att säkerhetsställa att exploateringen inte påverkar riksintressekorridoren negativt. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
6	Klacksörarna	Ligger i Söderhamns norra skärgård. Strandskydd om 300 meter råder. Ligger inom marint utredningsområde benämnt Klacksörarna. Landinventering är genomförd under 2019. Det pågår reservatsbildning inom området. Området är i stort sett oexploaterat med ett fåtal byggnader. Kommunen anger syftet avseende området med utbyggnad av <u>en</u> stuga i anslutning till befintliga uthyrningsstugor. Länsstyrelsen anser att syftet med att förlägga ett LIS-område på just denna ö inte bidrar till att öka utvecklingen av landsbygden. Nyttan med ett LIS-område blir därför mycket liten. Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.
7	Ljusne	

7 a		<p>Ligger inom Riksintresse Friluftsliv - Ljusnans dalgång. LIS-området syftar till att möjliggöra för permanentboende. Kan anses lämpligt att förtäta i närhet till kommunikation och övrig bebyggelse i Ljusne.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
7 b		<p>Ligger i anslutning till befintlig gästhamn och syftar till att utveckla turistverksamheten. Bedöms som lämpligt då det finns förutsättningar att ansluta till befintliga bryggor/pirar och kajer i området.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
7 c		<p>Ligger i anslutning till befintlig camping och syftar till att utveckla denna.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
8	Rönnskär/ Rönnharet	<p>Ligger inom utvidgat strandskydd på 300 meter. Marint skyddsvärt område benämnt Lilljungfrun. Ligger även inom Riksintresse kulturmiljövård - Rönnskärs fiskeläge. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnad av området inte ligger i linje med strandskyddsbestämmelserna. Området berörs även av fornlämningar.</p> <p>Syftet med området är att <i>utveckla verksamheten vid vandrarhemmet</i>. Detta anser Länsstyrelsen fortsatt vara en för vag beskrivning och ett otydligt syfte. Vidare bedöms en utveckling av området bidra till en ökad belastning av båttrafiken inom det marint värdefulla området.</p> <p>Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.</p>
9	Sandarne/Stenö	
9 a	Båtklubben	<p>Ligger i anslutning till Sandarne båtklubb. Inriktning verksamheter vilket kan vara lämpligt då det redan är exploaterat och sluter an till kommunikation på ett bra sätt.</p>

		<p>Inom området finns det med avseende på förorenad mark ett riskklassat objekt, riskklass 2 (Stor risk), främst p.g.a. möjlig förekomst av gifter från båtbottnfärger i marken vid båtuppsättningsplatser och i sediment. Den västra delen av platsen har tidigare varit lastplats för järnvägen till Askesta sågverk. Väster om båtklubbens nuvarande område har det även längre tillbaka bedrivits sågverksamhet. Vid framtida exploatering av området ska därför fortsatta utredningar avseende föroreningar genomföras.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
9 b	Campingen	<p>Området ligger inom utvidgat strandskydd på 300 m och ett stenkast från Stenöorn naturreservat, Natura 2000-område samt Riksintresse Naturvård. Kommunen har efter möte med Länsstyrelsen justerat området till att sluta an mot befintlig camping vilket bedöms som ett lämpligare alternativ. Områdets omfattning bedöms som allt för stort, en dubblering av nuvarande anläggning. Detta kan komma att skapa ett alltför hårt tryck på Naturreservatet och närmaste omgivning där redan stora problem finns med fågelskyddet. Det är inte heller lämpligt att inom området anlägga fler bryggor eller andra anläggningar inom vattenområdet. En försiktig exploatering som tar hänsyn till de höga naturvärdena är ett krav. Naturreservatet har under perioden 1 april till och med 31 augusti tillträdesförbud.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område. Dock kommer det att krävas detaljplanering av området och varsam etablering för att minimal åverkan ska ske på befintliga natur- och djurvärden i och i närheten av området.</p>
10	Stråtjärä Tidigare område 11.	<p>Området ligger inom Riksintresse Friluftsliv – Ljusnans dalgång samt Riksintresse Rörligt Friluftsliv – Ljusnan, mellan Färila och Bergvik. Syftar till att utveckla campingområdet och bidra till turismen i form av stugor eller servicehus. Delar av området består idag av jordbruksmark.</p>

		Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
11	Söderhamnsfjärden/ norra och södra sidan Tidigare område 12.	
11 a		LIS-området avser fokus på friluftslivet där det ska lyftas fram en natur- och historiepark. Det ska vidare ges möjlighet att anlägga bilväg och renovera ångbåtsbryggan. Inga planer på bostäder. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
11 b		Fyra stycken del-områden inom 11b. LIS-området syftar till att möjliggöra permanentboende. Till stor del jungfrulig mark. Länsstyrelsen anser att den nordligaste delen av dessa fyra delområden ska utgå. De tre sydligare områdena ska föregås av detaljplanering för att säkra upp en väl avvägd bebyggelse.
12	Trönö Tidigare område 13.	Ligger helt inom Riksintresse Naturvård – Lötån - Norralaan. Stora delar av området består idag av jordbruksmark. Stor försiktighet krävs och Länsstyrelsen anser att en bred passage (50 m och uppåt) ska lämnas till hänsyn för strandzonen samt för att bevara livsvillkoren för växt- och djurlivet. I planärenden där jordbruksmark föreslås bebyggas behöver kommunen föra ett resonemang kring den brukningsvärda markens kvalitet, om den tänkta exploateringen är ett väsentligt samhällsintresse, samt göra en bedömning och redogöra för om den tänkta exploateringen kan ske på annan mark. För att få bebygga brukningsvärd jordbruksmark krävs det enligt 3 kap 4 § MB en konkret utredning som visar att det aktuella behovet inte kan tillgodoses på annan mark. Om kommunen kan redogöra för detta på ett fullgott sätt är Länsstyrelsen överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.

13	Tönnebro Tidigare område 14.	Området syftar till att utveckla nuvarande turistanläggning i form av hotell eller stugor. Lämpligt då det redan finns restaurang, bensinstation och annan service på platsen. LIS planen öppnar även upp för personalbostäder då det är långt till närmaste samhälle. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
----	------------------------------------	--

De som medverkat i beslutet

I ärendet har länsråd Veronica Lauritzsen beslutat och Emma Eriksson varit föredragande. Enhetschef Patrik Havermann har deltagit i ärendets slutliga handläggning.

I handläggningen av ärendet har handläggare från enheterna för natur, miljö, styrning och samordning samt samhällsutveckling deltagit. Utöver Länsstyrelsens medarbetare har representanter från Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut, Strålsäkerhetsmyndigheten och Svenska Kraftnät lämnat synpunkter som beaktats i handläggningen av ärendet.

Kopia till:

Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Statens geotekniska institut
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska kraftnät

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.